

Meie Aog

N° 1 3 JAANUAR 1935

AEG JA INIMENE

Päevad. Nädalad. Kuud. Aastad. Nad tulevad ja lähevad. Iffa ja igavesti.

Lapsute häälitseb hällis, elab esimesi päevi. Õnnelikud ivanemad arivavad päevadega maimufese ivanaduft. Hiljem nädalate ja tuudega. Aeg sammub oma rada...

Linalatt jookseb juba. Kui ruttu see köit oli... Ta rõõmustab ivanemaid oma mängu ja kõnelustega. Ema mõtiskeleb: „Oli alles aeg, millal sind, mu kallid, ivaluga ilmale tõin. Kasiva, jirgu, mu pisike. Aeg sul iveel ees elada.“

Aeg sammub oma rada... Inimlaps aga sammub koolirada... Mängu kõrvale on aeg toonud ka tõsijemat tööd. Väite pea on täis igasuguseid arvusi ja harutlusi. Sinna sisse peavad mahtuma igasugused harutlused maast ja ilmast. Aeg nõuab jeda... Aeg käseb elutarkust õppida, käseb päevi arivata... Ammuks see iveel oli, kui meie linalatt hällis häälitseis?...

Noorpaar põlvitab altari ees. Wannub truudust. „Minult kui jurm lahutab?“ „Jah.“ Tõustakse pühalikust palvusest ja sammutakse elu tõsijemasse aega. Aeg on toonud armastuse...

Armastus, mille tõi aeg, annab kohustusi. Tööd tuleb teha. Töö on parim ajaviide. Inimene peab hooldama oma pere eest. Wara, hilja on ta ametis. Armastus nõuab jeda... Aeg nõuab jeda...

Aeg, ja oled toonud ka hallid juuksed inimesele kõriva ääre...

Inimene kõneleb teekonna lõpul omakseile: „Olen väsinud teekäimisest. Olen palju käinud ja näinud. Meie aastate päevi on seitsekümmend aastat ja kui keegi iväga tugev on, siis on neid kaheksakümmend, ja me läheme lennates ära...“

Aeg on toonud rõõmu ja ivalu, helgeid ja tumedaid päevi... Aeg ivoolab kui ivesi, iffa ja igavesti... Õpetagu Jumal meid päevi üles arivama, et me jaakfime tarkuse jüdamesse.

Ed. Mägi.

Sirm
tuleviku eest.

Ch. Cirod'i joonistus.

MILLAL TULEVAD PAREMAD AJAD?

Teaduse ja tehnikaga arengu tõttu on olemas juured võimalused. Elu laheb end suurepäraselt järele. Linnas tööstused, ärid ja majad ning maal talud. Korteri tore. Suvil peenimad toidud. Seljas uhked riided. Oma auto. Igal pool mugavused.

Eltingimuste olemasolu tõttu võiks olla juba väga hea aeg. Kuid ometi jeda pole.

Hea aeg pole seetõttu, et kõigil pole võimalik elada. Ühel on ja teisel mitte. Vähemus on neid, kel läheb hästi, ja enamus neid, kel läheb halvasti. See asjaolu on pannud elu edenemise seisju. On tekkinud majanduskriis. Oluford on muutunud raskeks. Na neid ähvardab furd ilmajäämine, kel praegu on veel hästi. Kogu elu on seetõttu äärmiselt ärev ja närvilif. Kustki ega kellelgi pole päris hea ja korralik elamisvõimalus. Seepärast kõik ootavad paremaid aegasid.

Hea aeg on siis, kui kõik saavad rahedalt elada. Kui ka need saaksid hästi elada, kes praegu on äärmises puuduses ja hädas, siis tingimata lähaks neil veelgi paremini, kel juba praegu läheb hästi.

Võimalused paremateks aegadeks on juured ja kaotamata. Elamistarveteft pole praegu veel puudus, vaid neid jääb üle. Ülejääft tekib nende armel, kes peavad elama väga kitsastes oludes.

Kui kõik saaksid endale lubada jeda, mis moodne elu pakub, siis tuleks kõik jõud täie koormatusega töösse panna, et nõudmisi rahuldada. See annaks tööd. Oma töö eest inimene saaks palga ja muu-eks elamistarbed.

Palju inimesi praegu nälqib või saab vaevalt vett ja leiba. Palju inimesi on rübalais ja ilma peavarjuta. Ütleme, kui neil kõigil oleksid korralikud elamisvõimalused, kui palju lähaks tarvis igasuguseid jaadusi. Nende jaaduste valmistamine võimaldaks töö ja teenistuse.

Kui kõik saaksid rikkalikult katta oma ilana ja kõhu täis süüa, kui juureks kasvaks siis nõudmine toiduainete järele. Maamees saaks oma jaaduste eest korraliku hinna. Tema töö oleks tajuv. Ta saaks oma majapidamist täiendada. See tõstaks nõudmise vabrikute ja tööstusjaaduste järele. Siis ka töölifitel oleksid juuremad teenimisvõimalused. Kui kõik saaksid endale võtta korraliku korteri või ehitada oma maja ning jelle sifustada mööbliga, kui palju tööd see annaks tisleritele, ehitusmeistritele jne.

Kõikvõimas raha meelitab...

Inimene ei vaja üksnes elamistarbeid, vaid tal on ka vaimseid huvisid. Need kõik võimaldavad tööd.

Vajadused ei lõpe. Areneb elu, juurenevad vajadused. Vanasti inimene tootis (valmistas) väga vähe ja ta tarvitas ka väga vähe. Kultuuri arenguga on ka inimese vajadused juurenenud. Kui nüüd inimene masina abil toodab palju, siis ka ta tarvitar palju. Praeguste võimaluste juures elu peaks olema lufhuslik, siis saab elu edasi lesta ja areneda. Aga enne ei peaks küll endale lubama lufhusit, kui teised pole hädast välja aidatud. Nüüd on illekohus endale lubada palju, kuna teised on näljas.

Rohke tarvituse ja tootmise juures ei ole iga- tahes karta, et miski otja saab, või miski liiaks läheb. Kui elu areneb õiges suunas ja tuleks furd aeg, et kõik vajadused on täidetud, on rohkem toodetud kui tarvis, siis on ju väga hästi. Siis on inimfond heaoluga küllastatud. Na mida on palju, jeda antakse heldel käel. Nii saaksid kõik hästi elada. Sarnane on hea aeg.

On väga juured võimalused juurte nõudmistele täitmiseks. Maapind kasvataks palju rohkem, kui ta saaks haritud parematel tingimustel. Inimene saab rakendada loodusjõud oma teenistusse. Inimene on muutunud looduse valitsejaks. Loomulik, et ta õpib järjest juure kiridada olla praktiline ja kasutada jõudusid. Muru- ja elektrijõu jaotamiseks kuulub praegu veel hull küttematerjali, puud, kivijüü, naftat jne. Enne kui need otsa saavad, on olemas need senikajutamata jõuallikad ja elamistarbed.

Keegi keemik on valmistanud lambi, milles valgustusainena kasutatakse loodusjõu. Selle algained, floor ja naatrium, reageerivad väga aegedasti, kui nad gaasilises olekus puutuvad kokku õhuvabas ruumis. Seda reaktsiooni kasutatakse valguse tekitamiseks. See valgustus tuleb elektrivalgusest kahekümmend viis korda odavam, sest elektrenergiaist saab kasutada ainult 5% valguseks, kuna 95% läheb kaduma soojuse näol.

Uuritakse, kuidas kasutada maatera jõesoojust. Püütakse tarvitada masinate käimapaneks maapõuest kerivate auru ja gaasi. Tungitakse kallale vulkaanidele ja tahetakse need teha inimkonna heategijateks. Teataval määral on need katked õnnestegijateks. On katked päikesekiirte energia kasutamiseks. On olemas peeglite seadeldised, kuhu koguneb päikesekiirte soojus, mis muundatakse liikumisenergiaks. Samuti kavatakse kasutada maatera pöörlemisjõudu. Maatera ise oleks juur hooratas, mis paneb käima kõik seadeldised.

Suurimaks jõuallikaks tulevikus oleks aatomite energia. Moodne teadus on näidanud, et aatomid koosnevad elektroonidest, mis hiiglasuure kiirusega pöörlevad oma tunna ümber. Purustades aatomid vabaneb elektroonide hiiglasuur pöörlemisjõud, mida võib rakendada tööks. Einstein on arvestanud, et ühes meetilgas on olemas energia, mis läbi aasta annab 200 hobujõudu. 30 grammi vett paneb käima 100.000 kilowati võimsusega elektrijõu jaama aasta läbi. See jõud on praegu katsete põhjal oletatav, aga ei ole kahelda, et jee peagi on praktiliselt läbiiviidav. Paljugi uskumatut on saanud teoks.

Keemia alal oodatakse palju. Et eie püüaks kauem, selleks loivatse abinõud. Püü muundatakse müdanematuks, klaas murdumatuks ja raud roostetamatuks. Ja võimalik, et läheb korda ka anorgaanilisest (eluta) aineist valmistada orgaanilisi aineid, toiduaineid ja muud.

KR. RAUD

•ÜKSINDA•

Ngatahes võimalused elamiseks on juuremad kui jeda võib arvata. Võimalused on, aga paremuist ei tule. On tahtistused, mis ei lasse end korvaldada. Inimesed ei usu võimalusi. Elu on muutunud paanikaks. Ngauks püüab võtta endale, mis võtta on, ega hooli sellest, et kangewad woi nälgivad teised. See on elu hävitamine.

Inimesed ei ole õige elukorralduse poolt. On tarvis kõlbelist inimest. Wiimane kui üks olgu kõlbeline, aus, korralik ja ligimeheaitaja, siis alles saab elu paraneda ja tulla head ajad.

Des suidaks jeda maailma pöörda ja elu parandada, mitte keegi! Seepärast jäävad ka head ajad tulemata siin maa peal. Mastatuhandete jookjul on inimkond küll läbi elanud valusaid õppetunde, aga õpetust ta pole võtnud. Kõlbeline langus ja joda on teinud hävitavat tööd. Rahvad on üksteise sootuks hävitanud. Samaks otstarbeks relvastatakse ka praegu. Ei saa olla optimist ja oodata, et inimkond oma äranägemise põhjal kunagi muutub kaineks ja korraldab oma elu seadusepäraks. Inimkond kiratseks kuidagi veel mõned aastatuhanded, kuni on end täiesti hävitanud.

Kuid maailmal ei tulegi nii kaua oodata oma saatust. Tema saatustlik aeg on hulga lähemal. Sumal on määratud aja, millal ta mõistab kohtu maailma üle ja lööb maad. Ta loob uue maa, kus õigus fees elab. Seal saab olema hea ja kuldne aeg.

Seda aega on oodanud ja kuulutanud Sumala prohvetid. Niiid on maailma aeg jõudmas lõpule. Niiid tuleb lõpp ja algus.

Seni kui veel pole tulnud aeg, me peame palgehigis leiba jööma. Meil tuleb võidelda elu eest. Kuid see võitlus olgu armastuses ja halastuses.

S. Bilt.

AASTA SÜNDMUSTE KOKKUVÕTE.

Möödunud aasta oli raske ja rahutu aasta. Maailma majanduskriis kestis edasi. Ka ka võitlus võimu pärast oli piinav.

Pinevuse Euroopas on tekitanud peaaesjalikult Saksamaa ja Prantsusmaa. Numbri oma mõtteosalistega moodustab vastasrinde.

Saksamaale tunduvad tema praegused piirid kitsad ja ta tahab võita juure uusi maid. Seda kardavad teised riigid. Tõlise põhjuse karta annab Hitleri tegevus. Üks, kel on kartus ja kes julgeb vastu seista, on Prantsusmaa. Prantsusmaa kardab maailmasõjas võidetud Elzas-Lothringi pärast. Karta on ka Balkani riikidel, Balti riikidel, Wenemaal j. t.

Saksamaad on püütud takistada, et ta ei saaks relvastuda nii, et julgeb hakata sõdima. Versailles'i rahuleping on piiranud tema relvastuse. Ka sellele rahulepingule toetuvad teised riigid. Saksamaa aga nõuab relvastamise vabadust.

Desarmeerimiskonverentsil 1932. aasta detsembris lepitati kokku, et Saksamaale lubatakse ühedigusklik relvastamine. Kuid Hitleri võimule saamise puhul hakati sellest kartma hädaohtu maailmarahule ja mitmesugustel ettekäändetel võeti see lubadus tagasi. Seepeale Saksamaa lahkus Rahvasteliidust oktoobrikuul 1933, et relvastuda oma äranägemise järele.

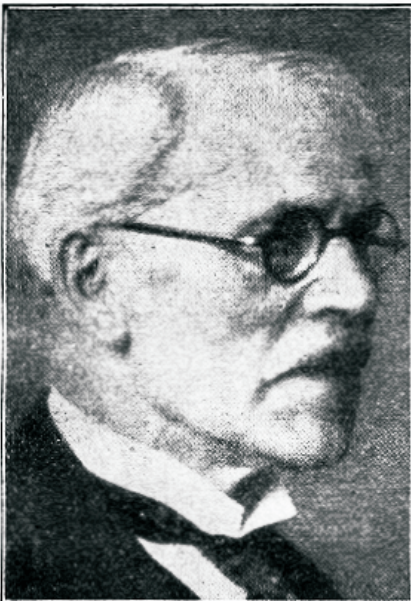
Jaapan oli lahkunud Rahvasteliidust juba varem. Rabe juurriigi lahkumine oli Rahvaste-

liidule suur kaotus. Ta päevad näisid olevat loetud, sest ta mõju on ainult juurriikide toetusel.

Seetõttu olid 1934. aasta algul ärevad ajad. Prantsusmaa hakkas enese kindlustamiseks arendama koostööd Nõukogude Venega. Ühtlasi peeti läbirääkimisi, kuidas Saksamaa tuua tagasi Rahvasteliitu, kas talle lubada relvastumine või mitte. Wiimati Prantsusmaa lõpetas selle kauplemise, haates 17. aprillil Saksamaale märgufirja, milles keelas relvastumise. Saksamaa müüdi sellele ei reageerinud, vaid jatkas oma relvastumist. Sellega ühtlasi rauges desarmeerimiskonverents. Seda ei lõpetatud küll ametlikult, kuid ta on siiski lõpetatud.

Seejärele hakati otsima igasuguseid kombinatioone, kuidas julgeolekut kindlustada. Prantsusmaa algatas mõtte, liita kõik riigid eripaktide abil ja nii kindlustada rahu. Ida-Euroopa riikide piiride kindlustamiseks pidi saama teoks n. n. Ida-pakt. Kuid Saksamaa oli nõus selle paktiga ühinema ainult sel tingimusel, kui temale lubatakse ühedigusklik relvastamine. Nii ei saadud ka selles Saksamaad kaasa tõmmata. Ka Poola loobus. Nii Ida-pakt jäigi teostamata.

Prantsusmaal oli tarvis viia oma koostöö Venega Rahvasteliidu põhikirja alusele, sest Rahvasteliidu põhikirja ei luba oma liikmel lähemat koostööd väljaspool asuvate riikidega. See läkski tal korda. Tema wahelisehitusel N. Vene võeti

KOLM MEEST — KOLM VÕIMU — KOLM HUVI.

Inglise peaminister MacDonala püüdis olla lepitajaks Jaapani ja Ühendriikide vahel merekonverentsi eelläbirääkimistel.

Jaapani delegatsiooni juht admiral Yamamoto kasutas juhust võidelda oma õiguste eest merel.

Ühendriikide delegaat admiral Stanley on nii mõnigi kord välja astunud Ameerika tugeva merejõu õigustamiseks.

Liitvinnow naeratab
vesteldes Euroopa oludest Tšehhoslowakkia
välisminister Beneschiga.

Rahvasteliitu. Rahvasteliidu mõju kasvas, sest teda toetab suurriik, kel on võimalik igal ajal välja panna viis miljonit rahvastatud meest. Ka Venemaa ise sai sellest kasu, sest ta on kindlustatud idapoolse vaenlase, Saksamaa vastu. Nüüd tal on julgem ka Jaapani pärast.

Sädaohtlike tulekoldeid möödunud aastal oli mitu. Esiteks Austria iseisjus oli hädaohus. Jaanuari kuul kodu sõja puhul taheti Austria liita Saksamaaga. Teised suurriigid astusid sellele vastu ja avaldasid deklaratsiooni, et nad on valmis relvajõuga kaitsma Austriat. Uus mäs puhkes 25. juulil, kus tapeti kantsler Dollfus. Nümselt oli näha, et Saksamaa tahab väevõimuga liita Austria enda külge. Itaalia võttis Austria kaitses enda peale. Kõikupõrge jäi tulemata. Austria Saksamaaga liitumise vastu on ka Itaalia. Itaalia ei taha, et tema piirid oleksid koos Saksamaaga. Muus asjas ta on aga Saksa-meelne ja rahvastamise poolt. Selle tõttu ta ei hobi hästi Prantsusmaaga ja Väikeliidu riikidega — Jugoslaaviaga, Tšehhoslowakkia ja Rumeeniaga. Prantsusmaal oli tarvis ka Itaaliat kaasa tõmmata rindesse Saksamaa vastu. Kui koostöö loomine Väikeliidu ja Itaaliaga oli jõudmas haritipule, siis 9. oktoobril Marjeilles'i antentaat lõikas läbi kõik kavatsused. Langees eestvõitleja Prantsuse välisminister Barthou ja Jugoslaavia kuningas Aleksander.

Väikeliidu kindlustamist tahtis nurja ajada Ungari. Ungari ei ole rahul oma piiridega.

Talle on maailmasõja järele palju lubatud, aga vähe antud. Ta oma jõud on väike, kuid ta loodab Saksamaa abile. Tema soov oli vallutada Balkani slaavlased — serblased, kroaadid, kes on ühendatud Jugoslaavia riigiks.

Jugoslaavia oli valmis Ungarit karistama oma relvajõuga. Kartses, et see kõikupõrge võib minna väga tõsiseks, suurriigid astusid Rahvasteliidu kaudu wahale ja leidsid tee, kuidas asja lahendada rahulikul teel. Ungarile anti voli ise karistada atentaadi süüdlasi. See laskis meeleoludel rahuneda.

Nästa lõpul oli teiseks põnewaks küsimuseks Saarimaa. See on maakohd 800 tuhande elanikuga. Rahulepinguga ta on antud 15 aastaks Prantsusmaale. See aeg lõpeb 10. jaanuaril t. a. 13. jaanuaril on rahvahääletus, kus peab rahvas otsustama, kas ta tahab kuuluda Saksamaa, Prantsusmaa või Rahvasteliidu alla. Hitler on teinud selle maa jaamise oma prestiiži küsimuseks ja on toetanud ägedat kihutustööd. See kihutustöö tekitas teistele riikidele tõsise ärevuse. Ka jiiin Rahvasteliidul läks korda meeleolud rahustada, määrates rahvastewahelise sõjaväe korda kaitsma. Hääletamise tagajärjed või mõni wahetuhtum võib siiski tuua tõsised kõikupõrked rahwaste wahel, ja võib minna sõjaks.

Ka Nauges-Idas hõõgus tulekolle. Jaapan avaldas laimuspoliitikat. Tema toetusel loodi Mandshukuo riik 20. jaanuaril. Pu-ji kuulutas end keisriks 1. märtsil. Mandshukuo on tunnustanud peale Jaapani ainult üks Lõuna-Ameerika riik. Venemaa huvid on seal läinud kaduma. Venese kuuluvana Ida-Siina raudtee pärast olid väga teravad wahakorrad, nii et kardeti sõja puhkemist. Venemaa loobus ja müüis raudtee odava hinnaga. Nüüd on need teravused kahanenud. Venemaa on oma koostööd arendanud Ameerikaga. Võib-olla ka selle tõttu on Jaapan rahunenud ja tagasihoidlikum.

Tähtis on veel ära märkida Londoni merekomverentzi eelbirääkimiste murjonist. Jaapan nõudis kategooriliselt üheõigust mererelwastuses. Talle ei lubatud seda, ja ta ütles ka Washingtoni merelepingu üles.

Nii on siis kaks riiki, kes nõuavad õigust relwastumiseks: Jaapan mererelwastuses ja Saksamaa maarelwastuses. Neist kummalgi on ka kõige rohkem karta sõjaõhtu. Rahu kindlustab veel sõjate riikide wahsus ja rikkaste riikide, nagu Inglismaa, erapooletus.

Nästa lõpul oli märgata igal pool meeleolude rahunemist. Kuid üllatus võib tulla igal ajal. Võik teravad küsimused on jäänud vaikivasse olekusse, ja igal ajal võivad muntuda pinowateks waitoludeks.

S. P.

Läbi raskuste võidule

Suur võitlus, mis algas taevas, kestab ja jõuab oma lõpptulemusse maa peal. Kaks korda on suur mässaja ja kõige headuse waenlane — kurat — kaotanud pealahingutes: esimene kord, kui Jumal ta kõrvaldas walguise eluasemelt enese lähedusest ja teine kord, kui Kristus suri Kolgatal ja pärast oma taevaminemist ajas teda välja taewast lõplikult ühes tema inglitega.

Pärast taewast väljajahetmist jätkub võitlus maa peal saatana ja Jumala koguduse või naise wahel. See võitlus lõpeb viimase võiduga ja kuradi lõpliku kaotusega. Võitlus on äge. Paljudele kristlastele tähendab see allajäämist. Ilmutamise raamatu kaheteistkümnendas peatükis annab prohveti julg meile järknise kirjelduse: „See pärast olge väga rõõmsad taewad, ja teie, kes nende sees elate. Häda neile, kes elavad maa ja mere peal, sest et kurat teie juure maha tulnud, ja tema on suur wiha, sest ta teab, et tal pisut aega on. Ta kui lendaw madu nägi, et ta maa peale oli heidetud, siis kas tema naist kõvasti taga, kes poeglapse oli ilmale toonud.“

Pärast Kristuse võitu taevas ja saatana väljajahetmist teab viimane, et ta on määratud hukkamisele ja et tal on waid pisut aega. Seda juurem on müüd ta wiha, mis avaldub Jumala koguduse, Kristuse järelläijate, tagakuusamises. Tema terve tegevus maa peal on suunatud segaduste loomisele, hävitamisele, walele, tapmisele, kannatuste ja walude jünitamisele, inimsöö Jumalast eemaldamisele ja ühes sellega nende lõplikule hukkamisele.

Jumala jõna paljastab saatana plaanid ja teod. Inimesed, kes murivad jõna ja seda usuvad, jõuavad selgusele waenlase tegevuse üle ja leiavad ka tee tema wõimusest pääsemiseks. Neid, kes asuwad õiguise Würsti poole ja tahawad ära wõita pimeduseriigi, saatana wihkab eriti ja püüab neid teha kahjutuks.

Wõitlus on Kristuse järelläijad. Kuna saatana wihkab Kristust, siis on ta loomulikult wihane tema jüngritele. Nuba esimestel sajanditel asus saatana hirmuval kristlaste tagakuusamisele. Selleks ta tarwitas oma tööriistana Rooma riigi wõimu. „Wõõrast usku,” nagu seda nimetati, püüiti kõigiti häwitada. Kristlasti tabas juutide ja paganate wiha. Alalugu teab rääkida, et umbes kolm miljonit langes esimestel sajanditel tagakuusawate jõndude ohwriks. Kõik apostlid, peale Johanneuse, on nähtawasti leidnud wägiwaldse jurma. Warsti pärast esimese kristliku märtri, Stehwanuse, jurma hukati Herodes Agrippa käsul apostel Jakobus, Sebedeuse poeg ja Johanneuse wend. Tema pealekaebaja, wõidetud apostli usujulguisest ja wähest, langes oma tegu kahetjedes tema jalge ette ja tunnistas end

awalikult kristlaseks ja wõttis wastu ühes Jakobusega märtri krooni. See sündis 44. aastal p. Kr. Matheus, kes oli tolliametnik, töötas Etioopias, kus ta ka märtrina langes tapakirwe all.

Wilippus töötas hoolega Ülem-Maerias ja leidis märtrisurma Briigias, Seliopoli linnas. Teda peksti, heideti wanglasse ja lõpuks poodi risti.

Andreas, Peetruse wend, poodi risti Edesjas. Luukas, kes kirjutas ewangeeliumi ja Apostlite teod, poodi õlipuu külge Kreeta ehajumalate preestrite poolt. Markus kisti tükkideks Aleksandria linnas rahwa poolt, kes pidas juuri pidustusi oma jumaluse Serapiuse auks. Toomas kuulutas armuõpetust Indias, kus ta odaga läbi pisteti paganate preestrite poolt. Samuti langesid wägiwaldse jurma ohwriks teised apostlid.

Peetrus poodi risti, nagu teatab Sironimus, pea alaspidi, tema oma soowil, kuna ta ei arwanud end wäärt olewat samajest ristil rippuda kui tema meister.

Suure paganate apostli Pauluse pea langes keiser Nero mõõga läbi. Nagu teatatakse, pööras ta enne surmaminekut ümber need, kes talle töid surmateate.

Esimene juurem tagakuusamine oli keiser Nero ajal. Ta laskis Rooma linna põlema süüdata. Nse ta waatas tornist loitwat leeki ja laulis Trooja häwitamise lugusid. Rahwa wiha kartes ta ajas süü kristlaste peale ja laskis neid huljana hukata: mõned nõeluti metsloomade nahkadesse ja wifati koerte ette lõhki kiskuda, teised heideti metsloomade ette, jälle teised riietati wahaga kõwakstehtud särkidesse, kinnitati puude külge tema aias ja pisteti põlema aia walgustamiseks. Mitmed küpetati raudpannidel või löödi risti.

Nero tagakuusamise ajale järgnesid teised mitmesuguse ägedusega. Kristlaste jünidistamiseks mõeldi välja mitmesugused jutud. Väljähädad, kakkud, maawärijemised pandi nende süüks, et oleks juuremat põhjust neid häwitada. Kui langesid hulgad ohwriks toorele wägiwallasale, siis astusid nende asemele teised weel juuremal arwul.

Ristusjule anti wabadus ja täielik eluõigus Konstantin Suure ajal, neljanda sajandi alul. Wähehaawal kaswas teiste piiskopide seas Rooma piiskopi wõim kõrgemaks kuni ta wiimaks enesele omandas paawsti tiitli. Ühes ristiusu lewimisega ja usu wabadusega langes riigikirik tõeõpetustest ära. Tuli sisse palju eksiõpetusi. Walitusewa — katoliku — kiriku poolt määrati kindlaks usutunnistus ja õpetus. Kui keegi julges teisiti õpetada ja uskuda kui seda määras kirik, siis nimetati seda isikut ketseriks, ujust taganejaks. Nendega käidi ümber wäga karmilt: neid otjiti

üles, piinati ja mõisteti surma: nende varandus konfiskeeriti. Tõistele, piiblliliseft usust kinnihoidjatele kristolastele jaabus piiff, pime kellaeg, kus tagakiusamine oli hirmsam kui Rooma paganliku walitfufe kestel. Katoliku kiriku wõimutsemise ajal hukkus kaugeft üle wiieümne miljoni inimese. Mõnede arwestuse järele ulatus ohwrite arv saja miljonile. Mäherdune kohutaw arv! Terwed raamatud wõiks kirjutada, ja on ka kirjutatud, sõdadeft, ristisõitudeft, weresaumadeft, inkwifitfioonift ja igasugustest tagakiusamistest, mille läbi häwitati kristlasi.

Scott kirjutab oma kirikuajaloos: „Ükski arwutamine ei jõua ära määrata nende arwu, kes pandi surma mitmesugusel wiisil selle pärast, et nad hoidfid kinni ewangeeliumi tunnistuseft ja seifid wastu Rooma kirikule. Miljon waseid walduslasi hukkus Brantfusmaal; üheksajada tuhat õigeusulift kristlast tapeti wähem kui kolmekümne aasta jooksul peale jesuiitide ordu asutamist. Hertjog Alba kiitles, et ta on surmanud mõne aasta jooksul Madalmaadel üle kolmekümne tuue tuhande inimese timuka käe läbi. Inkwifitfioon häwitab mitmesuguste piinamistega kolmekümne aastaga sada wiiskümmend tuhat. Need on ainult mõned wähesed näited neift, mis ajalooft loetletud. Ent üldist arwu ei saada kunagi enne teada kui maa ise annab wälja oma were ja enam ei kata kinni oma tapetuid.“

Pühakiri ütleb, et lendaw madu ajas naife järele „wett õhkefui jõe“. Piibel wõrdleb riigi wõimu ja sõjawäge jõweega (Jesaja 8, 7). Riigi mõõk oli kiriku käes, millega ta sundis peale inimestele oma eeskirjad ja karistas neid wastuhakkamise puhul. Kardinal Bellarmine, kes suri 1621. aastal, awaldab selgelt katoliku kiriku waadet: „Kuna kirikul on waimulikud ja ilmalikud wüürftid, kes on kui tema kaks kätt, nii on tal ka kaks mõõka — waimulik ja ilmalik; ning seepärast, kui waimuandõgaga ei saa ümber pöörata ketsereid, siis ta (kirik) wõtub abiks wafema käe ja sunnib ketsereid selleks ilmaliku mõõgaga.“ Dowling, „Romanismi ajalugu“ lhf. 547.

Kui juhiti kardinali tähelepanu sellele, et Kristuse apostlid ei tarwitanud riigi wõimu oma töö edendamiseks ega ühinemud riigiga, wastas ta omapäraseft: „Apostlid ei teinud seda seepärast, et neil ei olnud wüürste, keda appi kutsuda. Kuid hiljem, Konftantini ajal kirik wõttis omale abiks ilmaliku käsiwarre.“ Seals. lhf. 548.

Maine leidis warju kõrwes. Selle all mõeldakse seda abi, mis Jumal andis oma truudele järelejäijatele. Tagakiusatud warjasid end metsades ja mägedes. Hiljem sai Ameerika paigaks, kus nad takistamatult wõifid elada oma usuiliste weenete järele. Usupuhaftuse liikumine, kartmata ja õilja Martin Lutheriga eeskotfas, oli

Jumalast jaadetud abi naifele tema kriitilises jeifukorras. Miljonid terwitasid rõõmuga walguft, mis neid päästis tagakiusaja kiriku meelwallasft. Kuid paljud pidid ka raske tuleproowi läbi tegema, eriti seda mais, kus katoliku kirik oli wõitwas enamuses.

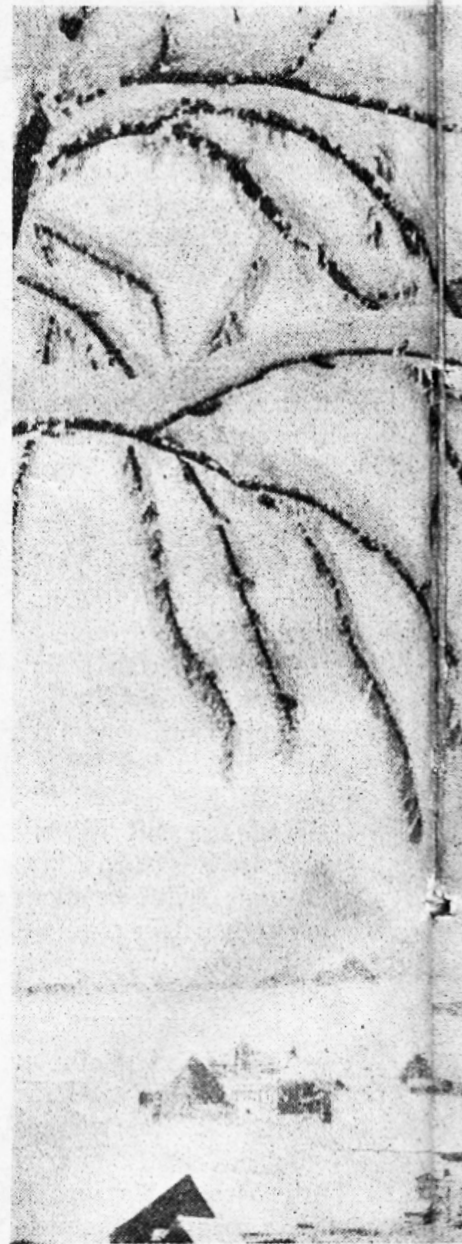
Prohwetlikus kirjelduses toonitatakse ka aega, millal õffitaja ja rõhuja kirik tegi erilise hooga oma häwitustööd. Kuuendas jalmis nimetatakse 1260. päewa ja neljateistkümmendas jalmis räägitakse kolmest ja poolest aastast (ajast), mis teeb ka wälja 1260 päewa, kui wõtta tarwituselolewa arwutamise alusel aastas 360 päewa. Üks prohwetlik päew on üks loomulik aasta, nagu kiri näitab (Jesekiel 4, 4—6; 4. Moos. 13, 34). Seda aega wõiks lugeda 6. sajandi keskelt, kui paawsti autoriteet kindlustati, kui Brantfufe revolutsioonini kahelateistkümmenda sajandi lõpul, kui löödi suuremad haawad tema wõimule.

Wõitluses kuradiga, kes äärmiselt wihane, on usklikud pidanud wäga palju kannatama. Kuid „nad on teda ära wõitnud Talle were ja oma tunnistuse sõna läbi ega ole oma elu armastanud surmani.“ Jeesuse Kristuse were wäes on wõit. Usu läbi on saatan oma wägedega löödud. Tõstised kristlased on ennem walmis surma minema, kui taganema oma armastatud Meistrist. Tunnistades Kristuseft nad wõidawad igawese elu, kuigi nad kaotawad maife elu. Eluandjalt nad wõtawad wastu kord wõidukrooni.

Wimase lahingu, mis eriti äge, lööb saatan nende usklikudega, „kes peawad Jumala käsusõnu ja kellel on Jeesuse Kristuse tunnistus.“ Nad wõidawad kõigewägewama wäes jo päriwad auriigi.

G. Ren.

TALVEUNES

PÜÜD ÕNNELE.

Inimesed on tunnetega olemused. Seepärast on maailmas õnne kui ka õnnetust.

Elu oma hallusega ja raskustega on vajutanud paljudele kiiru selga ja kortnud näole, on teinud raskuskäed ja võtnud terwise. Murelikult saadetakse päevi mööda. Rühitakse tööd teha hommikust õhtuni, päevast päeva, kuust kuusse ja aastast aastasse. Vanad kaovad ja noored panevad nende asemel kae adra külge.

Igal inimesel on soovid, ja lootus pesitseb üidames nagu tuli tuha all. See annab teataval määral elujõudu ja hoogu püüda paremussele, jõuda välja elu hallusest ja omada midagi rohkeemat kui on harilik igapäevsus.

See püüd on omane kõigile inimklassidele. Inimeste erinevuse kohaselt see avaldub mitmel viisil.

Paljud, kes on tülpinud alatiseft rühkimisest ja müraft, unistavad väikesest majakesest rahulise metsa sees, ja loodavad seal kehet ilusat loodust omada küllaldase õnne ja soovide rahulduse.

Noored seavad kõrgeid sihid: kuulsuse ja au. Doomulikult kõik ei saavuta oma eesmärki. Kuid ka need, kes saavutavad, ei leia rahuldust oma paremuspüüdele ja pettuvad. Ka vaikusse tulevad järele muremõtted ja kuulsuse keskkel on raskusi ja langusi.

Aleksander Suur juri joonistest. Napoleon kukutati troonilt ja juri põlatama. Nad ei leidnud õnne oma juurte mõitusega.

Paljud loodavad hingele rahu ja õnne enese piinamisest. Selleks otstarbeks tekkjal ajutati floostrid, kuid ka neis inimene ei saanud rahuldust oma teesmisese paremuspüüdele. Luther kirjutab, et mida enam ta end piinas, seda rahutumaks ta muutus.

Miks jääb oodatud õnn saavutamata? Seepärast, et õnne, edu ja rahu otsitakse valeteel.

Inimene hakkas püüdma paremussele jellest ajast, kui ta aeti paradisiist välja. Esimene inimpaar olles harjunud paradisi iluga ja õnnega kohkus nāhes esimesi ohakaid ja kibuvitsi, jahmatas nāhes esimest lehtede langust, endise haljenduse ja wärstuse kadumist. Need pijarad ja walud, mis siis inimest täitsid, tekitasid temas püüde kadumalainud paradisi tagasihaamiseks. Nastatuhandeid on need tunded edasi kantiud, ja nad on weel tänapäew meie rinnus, kuigi segasemal ja arusaamatumal kujul.

Inimesed on kaotanud mälestuse Jumalast. Nad püüawad rahuldada tungi uuestisünni ja paremuse järele oma meelt mööda. Seepärast pettutakse.

Inimesed on endale ehitanud ebajumalad, nii mõitelijed kui ka asjalised. Ateenlased püstitasid altariid oma jumalatele ja weel iseāranis ihe altariid tundmatule jumalale.

Apostel Paulus ütles: „Keda teie niid teadmata teenite, jeda kuulutan mina teile.“ Ka praegu on inimesi, kes on kaotanud küll mõiste tõeliseft Jumalast, kuid tunnewad tungi paremussele, jumalikkusele, ja on ehitanud oma siidames altariid tundmata õnnele. See waiune altar inimeses on weel osake elawast Jumalast, on tung meele elule.

Laawet laulab olles mõistnud inimeste effimusi ja Jumala heldust: „Otskui hirm kšendab weesjade järele, nii kšendab mu hing Sinu järele. Mu hingel on janu Jumala järele, elawa Jumala järele. Millal tulen ma sinna, kus ma saan Jumala palge ette!?”

Ja kõiki igatsusi ja soowe kroonib töotus uue maa kohta: „Waata, Jumala tšlk on inimeste juures, ja tema tahab nende juures kui telgi sees elada ja nainad peawad olema tema rahwas ja Jumal ihe tahab āra pühkida kõik pijarad nende filmist, ja jurma ei pea enam olema, sest endised asjad on mööda lainud.“

L. Feldmann.

Korrapärane kodune elu.

Kodu on meie emakeele armuamaid sõnu, mis ei leidu paganlike luguharude ja rahvaste keeltes. Steegi kirjanik ütleb: „Meresõitja igatiel jaart, mis leiab vaikset ja unistavalt, mille jadamu pakub rahu ja kaitset, kus ei ole enam tuulte ega tormide ohtu. Sellist sadamat ja jaart võib võrrelda kriitliku koduga.“

Eeden oli Jumala meelepäralise kodu eesküju. Jumal ja inglid olid seal, ning Adam ja Eeva oma puhtuses tormitajid rõõmuga Looja kinkimisi. Ta andis neile õpetusi. Ehkki patt on jätnud maailmale hukkava warju, siiski Jumal tahab just kodu kogu saada isaga, emaga ja lastega. Mõisugusel põhilisel elukorraldusel on juur tähendus kogudusele ja riigile. Kodu peaks olema ka tänapäev pühaks paigaks. Paljudele tuhandetele on „kodu“ nimetus midagi võluvat ja armjat. Kuis ärkavad meis ellu troostirikad mälestused, kui mõtleme jüdmustele tagasi, mis meiega käisid kaasa esimestel eluaastatel. Väinuis ajetume tagasi jellesse aega. Paljud meist, kes kerd olnud lapsed ja tüüid jaanud wanaks, mäletavad isa hoolitsust, emat armastust ja hea kasvatuse tõttu armast wahelkonda wendade ja õdede wahel. Me nutame halastamata häwitaja — surma töö üle. Perefond on laiali pillatud, ring läbi muratud ja mitmed walujad mälestused weenwad meid, et elame wacnilise maal.

Mitigi oleme kurnwad wanemate, wendade või õdede kaotamisest, siiski tuleb magus troost meie jüdmusesse, kui mõtleme wanemate headest tegudest ja nende agaratest püüetest meid juhtida Jumala juure. Kahtlemata see on parim pärandus, mis võib jääda järeltulijatele. Me täname Jumalat, et ta on kinkinud meile jumalakartlikud wanemad. Nende õpetuste ja eesküju meeleületamine õhutab meis sageli muendatud püüded, pooldada rohkem neid usulisi põhimõtteid, mida nad nii tõsijelt meile õpetajid. Ei ükski meist, isegi mitte ärakadunud lapsed, ei unusta isa armastust, hea ema hoolitsust ja jeda lastekarja, kes kogunes perefondi altaril. Kui lapjepõlwe kodu on läinud isegi teiste kättesse või tema seinad pudenevad ja langevad kokku, on siiski jelle kuu, kes kummardus aupaklikult Pühakirja juures, ja kelle warijewad hünled nimetasid palwes meie nime, unustamatult jäädumustatud meie mälestuses, ja on püha pärandus, mis kallim kullast või pärlitest.

Siglus tõstab rahwa kõrget. Siglus peab elama inimeste jüdmuses. Ja inimestel peab olema koduline kodu. Palwe, kodu, ema ja Jumal üksnes võib rahwa hoida hirmuast langusest. Wiletjus ja hukatus on olnud alatiised kombelõtmise kaasnähted. Ja ajalugu on kätunud oma julge weregga, kui ta on kirjutatud kodu rahwa jaotust. Meie metjode kaitmine ja hoidmine on wäärtsjeta wõrreldele usuhoidmisega. Suurem üksmeel ja rahu wõltsijeks tänapäewases rahwaelus, kui arendataks rohkem oma kodu perefondi palwust ja armastust. . . Praegusel leiutusajastul me peame meestid leidma need eluwäärtsjed, mis olid meie isadel perefondi altaril. Seal nad wõltsid põhjalikult uju wäärtsjed. Autod, lennukid, raadio-aparaadid, kullakaewandused ja õliaklid on wäärtsjeta hõlguis, kui me neid wõrdleme ujuga Jumalasse.

Ükski teine mälestus ei jätta nii püüwat muljet kui mälestus perefondi palwusest, ja miski muu ei ole tarwilikum sel juurel hädaohtude ajal wanemate ja laste juhatuseks. Kui wäga hooliga tuleb jeda silmas pidada, et jelle maailma mured, ärielu ja lõbustused ei saaks kõrwaldada jeda igapäewast pühalikku palwepüüki, nagu see oli Eedenis. Paljud on jätnud jelle altari hoolitsuse ja on lastnud ära kustuada tema püha tule. Wanemad wõltsid mehed olid jelle püha koguise ustawamad kaitjad. Moos Ararati mäel, Abram Waurre taanne all, Siib Ufimaal, Saawet kuningana, Korneelius sõjamehena ja palju teisi kõrgeid ja lihtjaid inimesi on leidnud rõõmu ja troosti perefondi palwuses. Looke Jumala laegas kodudesse tagasi, siis need jaawad õnnistuse nagu Obededomi koda.

„Zuimene on usuline olewus; tema tahab palwetada.“ See laule leiab kinnitust isegi niijuguste paganlike luguharude juures, kes teadmatuses austawad üks-kõik misugust jumalust. Meil on kirjutatud jüdamelaudadele käst, mis meid käseb Jumalat kummardada. See ei ole ime, kui Jumal, kes on ennast ilmutanud nii mitmel kombel ja wiisil, et ta kinnitab wiimaks wandejõnu „juguwõjudele, kes ei hiiia ta nime appi.“

Kui on olnud kumagi aeg, kus iga maja peaks olema palwemaja, siis on see praegune aeg. . . Ja ometi on jellel hirmu hädaohu ajal mõned, kes end nimitawad kriitlasteks, kuid ei hoolitse perefondi

palvuse eest. Nad ei anna kodus Jumalale au ega õpeta oma lapsi teda armastama ja kartma. Paljud on end temast nii eemaldanud, et nad tunnevad end otseku wande all, kui peatsid temale liginema. Nad ei saa tulla „julguisega armu aujärje juure.“ ega „üles tõsta piibi käsi ilma wihata ja kassiwidi mõtlemata“. Nad ei ole elawas ühenduses Jumalaga. Neil on jumalakartuse wälimus, kuid mitte wägi.

Agas perekonnas peaks olema kindel aeg hominiku- ja õhtupalwuseks. Kui sünnis oleks see küll wanematele, koguda oma lapsed warahomnikul enne einet enda ümber ja tänada koewast Issa tema kaitse eest möödunud ööl ja waluda ka tema abi, tema juhatusi ja hoolitsust eelelewaks päewaks! Ja kui saabub õhtu, kui sünnis oleks see jälle, et wanemad ja lapsed weel ferd kogunewad Issanda palge ees, et teda tänada möödunud päewa õnnistuse eest!

Lapsi lastagu oja wõtta perekonna palwusest. Igaüks wõib wõtta oma piibli ja lugeda üks wõi kaks jalni. Tuntud laulute järgneb palwe. Selleks on Kristus meile annud eeskirjaliku palwe. See aga ei olnud Issanda eeskiht, et „Meie Issa“ ainult lihtjalt, wõrniliselt järele loetakse, waid et me teaksume, mislugume peab olema meie palwe — lihtne, tõsine ja asjalik. Kanna oma wadused Issanda ette lihtjast palwes ja awalda temale ta helduse eest tänu; seega ja futud Neeluse terotulnud kiskalisenä oma jiidamesje ja majasje. Perekonnas pole kohased pikad, kangelolewate asjade kohta käiwad palwed. Need teiwad palwetunni wäsitawaks, kuid see hind peaks olema eesõiguseks ja õnnistuseks. Tehke see huwirikaks rõõmutunniks.

Me mõtleme tihti nii mitmeistki asjast, mida kahetseme. Me kahetseme oma puudusi ja wigu ning tähelepanematust oma armiate wastu. Andestaks Jumal meile jeda, et me pole kasutanud nii mõndagi juhust selleks, et kaswatada oma lapsed usus ja Issanda kartuses. Soopis teijiti kui Abram, paljud ei ole jeda pannud tähele, et nende pere käiks Jumala teedel. Mõned meie lastest on pööranud maailma. Need wäärnähted esinewad õige jageli seepärast, et wanematel puudub enesekindlus, kaastunne, armastus ja õige wagadus kodus. Ujapudus, ärielu ja ilmalikud mured on eemaldanud perekonna palwuse. Ulaste rohkem huwitatud küsimusteit: „mis me peame jööma?“ wõi „mis me peame jooma?“ wõi „mis me peame jelga pane-ma?“, kui neijt suurema tähtsusega asjast, mis nõuab tõeline kodune elu.

Mõned meie lapsed on kahtunud wanemate majait; nad hulguwad maailmas ilma mingi eesmärgita ja on hädaohtu kaldal. Meieaja laste ja noorjoo kuuatusejed ületawad wanemate kuuatusejed. Me peame jeda aega mõistma ja mitte oma filmi julgema neile hädaohtudele. Mõned wanemad on kahjuks liig hilja saanud aru oma kuuatusest.

Kui me olejime ainult ükjinda oma laste kaswatustöös, siis rõhuks wastutuskooron meid maha. Ulesanne on wõimatu juur ja inimlikust seisukohast waadates liig meie jaoks. Urgem kaotagem aga oma julguit. Jumal armastab meid ja meie lapsi. Tema tahaks meid päästa. Tema töotused on õiged. Ta on meile annud wiimjeks ajaks erilise lubaduse, millele me tohime teetuda. See on: „Waa-ta, ma läkitan teile prohwet Elia enne kui tuleb Jehoowa päew, mis juur on ja kardetaw. Ja ta peab wanemate jiidame pöörama poegade poole, ja poegade jiidame wanemate poole; et ma wõhest ei tule ega löö maad, et see saab ärahoowetatwaks.“

Rahklemata me elame selles ajas. Maailma-ajaloo ja lunastustöö lõpetamine seisab meie ees. Kui me kahetseme oma puudusi ja wigu perekonnas, siis jääb meile weel lootus. Tehkem oma oja, siis Jumal ei jäta oma oja tegemata. Palu-gem Piiba Waimu, et ta pööraks meie jiidamed laste poole ja laste omad meie poole. Kas me ei saa mitte aruutada uut jõudu ja julguist neijt töotustest, mis Jumal lubab meile meie laste jaoks, kui me oleme teinud alguse oma piiba kuuatuste teos-tamises? Kas me ei wõi jelle üle jiidamest rõõmus-tada? Me peame end temale täiesti ära andma ja palju palwetama. Jumal futub meid täna „õi-gest jiidamest“ pöörama tema poole, „jiidant lõhki kääristama“ ja „paastu piibitjema“, „rahwast kuu-guma“ ja lapsi kuu-guma.

Paratamatu otsus.

„Wasta minu kabele küsimusele,“ pöördus usklik uskmatu poole.

„Deameelega,“ wastas kõnetataw.

„Minu esjmine küsimus oleks: „Oletame, et kõit inimejed muutuksid usklikuks ja elaksid täiesti Jumala Sõna järele, kuidas oleks siis inimeste elu kodus ja jeltkonnas? Kas see, kui kõit on kõijjed kristlased, oleks maailmale õnn wõi õnnetus?“

Wäheje mõlemije järele mees wastas:

„See on tõji, et kui kõit maailm elaks nii nagu Kristus elas ja õpetas, siis maailma seijuford oleks palju parem kui see praegu on. Kristliku usu ja elu kasulikkust tegelikkus elus tuleb tunnustada.“

„Müüd teine küsimus: Kui kõit inimejed elaksid uskmatuses, kuidas oleks siis küll ühiskonna seijuford?“

Jällegi liihike waitus ja siis kõlas wastus:

„Sul on õigus, siis oleks seijuford täiesti wälja-kannatamatu, kui kõitide jiidant ja pead täidaks usk-matus. Kui tõsine kriitlik usk wääteks täielijest walitjema, siis oleks see suureks õnneks inimekonnale.“

Kustataw lugeja! Mis ütled Sina jelle kohta?

LAPS LINNUGA

Laste kasvatus ja vaimne areng.

Lapse vaimset arengut ei määra nii palju pärimus kui kasvatus. On olemas imelapsi, kel juba väga varakult juured võimed. Onetigi nad pole jündinud imelastena. Waevast saab olla juttu vaimsete omaduste pärimisest. Keeleteadlase laps ei oska aasta otja rääkida sõnakestki. Selikunstiniku laps võib ainult karjuda. Kehalised omadused päritakse. Kui wanemad on terved, siis on ka laps terve. Vaimne areng oleneb kasvatuselt ja kasvamisest tingimustest.

Vaimsete algete poolest on kõik terved lapsed ühefugusel astmel. Loodus on nad varustanud wajalike elutungidega, mis edendamad arengut. Rõige olulisemaks on omandamise või wallutamise tung. Selle kutsjub esile füüsilise tarve — toitumine. Väike laps tahab kõik asjad saada oma kätte ja paneb nad kuhu. Lapse juuremaks saades omandamistung kutsjub esile teadliku huwi asjade vastu. Selle huwiga käsitäes areneb tema waim. Tal tekivad kujutlused. Ta hakkab juurdlema välisilma nähteid ja küsib — miks? Mida ta ärganud teadwuse juures näeb ja kuidas ta selle enesele fiske wõtab, see määrab tema siiseelu, tema hingelised ja waimsed omadused.

Omandamistung põhjustab ka järeleaimamise. Lapsed panewad väga teraselt tähele ja aimawad järele. Wanemad tihti üllatawad, kui nad näewad lastes oma tõelist palet.

Ja või ema järeleaimamiseks laps lööb flaveril hääled või wõtab raamtatu tagurvidi kätte ja laulab. See on elnud iga kunstiniku esimene sooritus oma alal. Teadlit wanem oskab lapsele kohe appi tulla ja näitab edaspidiseks arenguks tee kätte. Kui lapsel asi edeneb, siis tal kasvab huwi. Sihistunud omandamistung tihutab teda rohkem oloma ja rohkem jaamutama. Sel põhjusel on muusikute järeltulijad ka muusikud. Ja jarnane lugu on igal waimjel alal.

Agaford ei ole mitte wanemate eeskujude tõuks, waid ükskõik milline nähe, mis awaldab lapses tugewa elamuse. Saadud elamust meele tuletades laps kujundab endale waimuande.

Laps on juba oma olemuselt huwitaw. Ta kääst ei nõuta palju. Kui tal on teatawal määral waimust ja midagi teeb, siis ta on kõikide imetleja. Lapsele tähelepanu kinnimine on tema arenguks joodja pinna wallmistamine. Sellega sihendatakse lapsele usku oma

wõimesse. Niimoodi kasvawad imelapsed ja saawad andekad inimesed.

Wanemad tihti joowiwad, et nende lapsed oleksid andekad ja sunniwad lapsi. Kuid hundimine ei ole hea kasvatusabinõu. Lapsel muutub asi wastumeelseks, ja tee mis tahad, asi ei edene.

Wanemad peawad oskama kasvataada lapse huwi töö ja õppimise vastu. Seda huwi kasvataatse kiitusega ja eeskujuga. Kui lapsel pole huwi töö ja õppimise vastu, siis ta harjub logetema ja wallatusi tegema. Nii laps ei saa korralikku kasvatusi ja tema kasvatomatus võib muuttuda jaatuslikuks.

On veel palju teisi asju, mis huwitawad. Üks on see, kui wanemad last liialt hellitawad, siis laps ei arene. Ta ei õpi oma jõul läbi jaama ja oma võimeid uskuma.

Kui laps tunneb oma alamäärjust, siis temas tekivad pahad kalduwused. Ta hakkab telmuistega näitama oma üleolekut teistest. Kalkleb ja wahest isegi warastab. Sirgudes saab elukutjeliseks kurjategijaks.

Seega kasvatuselt oleneb palju. Kui wanemad ei wõta waewaks õppida kuidas lapsi kasvataada, siis lapsed kasvawad wanematele kirstumaelaks ning ühiskonnale koormaks ja hädaohuks.

S. P.

ELURÖÖMSUS.

Kes naerab, on terve; kes naerab, hingab liise kõige rohkem hapnikku.

Vane tähele oma jõpru ja tuttavaid, et juht need, kelle elu on korrapärane, hindavad kõige rohkem looduse andisid nagu värsket õhku, puhas vett, elustavat päikejapaistet ja terwislikku toitu.

Kus on rohkesti hapnikku, seal ei siigine haigused. Ka meelehaiguse idad surevad seal, kus on puhas õhk ja elustav päikejopaiste.

Lai rinnakorv ei ole mitte üksnes väline tunnusmärk, mis töötab pika eluea, vaid ka on ka ruumikas seadeldis, kus hapnik muudetakse terwiseks ja eluröömiks.

Veri, mis sijaldab rohkesti hapnikku, kaotab rõhutud ja halvva enesetunde. Surevad mõtted saavad pühitud minema.

Maailm vajab hädasti eluröömjaid, aitalik te, kaastundlikke mehi ja naisi, kes avavad pärani oma hinge ja kodu uksed, kes loovivad päikejopaistet ja röömu; inimesi, kel on ligimesearmastus ja aitavad oma kaasinimesi meeleldi kõigest jõust.

Survameelised effivad rängasti, et nad puhta õhu asendavad mingi joovastava ainega. Röömus kaine elurändur teeb jügavad hingetõmbed puhtas õhus ja waatab raskest olukorras üle ning tema murewarjud kaovad.

Sügav hingamine edendab keha tegevust. Korralik seedimine, hea terwis ja hea meeleolu on vastastikkus joeses.

Kas on keegi näinud terwet inimest, keda piinavad muremõtted, kes ohkavad ja hädaldavad, kes on arad ja kartlikud ning kes ijeendale, oma perekonnale ja tuttavatele ainult halba enmüstavad?

Päikejopaisteline meeleolu on röömuallik mitte üksnes omanikule endale, vaid ka igaihele, kes temaga kokku puutub. Ka kogu maailmas pole teist jäärast jõudu, mis ajab ära jiidame ja mõistuse üle laotuva udu, mis peletab salapärased kujud väsimu waimuilmne eest.

Igal pool kus wiibid, olgu linnas või maal, wõõrsil või kodus, piiaa hingata hapnikurikas õhku. Neile inimestele, kes jügawalt hingavad, mõistlikult jõowad, korralikult magavad, on juht käesolew aeg see, mis pakub kõife head. Neil inimestel on selge mõistus ja ergas waim, mis tuleb heast terwislikust seisukorras. Neil on igal pool hea, kus nad wiibivad. Nad hoolitfewad jügawa hingamise eest, hoitavad kopjud päewad ja ööd tegevuses, et hapnik jaaks tungida werre ja seal muutada optimismitiks ja heaks lootuseks, millest on juur kaht nii endale kui ka kaasinimestele.

Mitte liig palju soola!

Paljude harjumuseks on tarwitada liig palju soola. Toidud walmistatakse soolased ja koguni iga juupala leiba ja liha kastetakse soolasse.

Kus soola liialt tarwitatakse, seal on inimesed haiged. Sool on terwisele kahjulik. On maakohiti, kus peaaegu pooled inimesed põewad raskeid haawu. Dr. Riedlin, tuntud terwisliku toitluse eestwõtteleja, on asja põhjalikult uurinud ja teinud kindlaks, et seal on tegevust liigse seedusoola tarwitamisega. Kui haiged jaid mõned nädalad ilma soolata toitu, siis nende wiga paranes, mõnedel ille kahelime-aastase kannatuse järele.

Keha nõuete täitmiseks jattub päewas 5—8 grammiist soolast. Paljud tarwitavad üle selle määr üheainjal söömaajal.

Liigne sool teeb ka pakiuts. See wõib kõlada imelik, aga see on tõiaji. Sool tekitab janu ja

juuakse meeletult palju. Sellest turjub keha. Sihuufud ja kõrtsmikud on pakiud, sest nad tarwitavad rohkesti soola.

Liigne sool takistab ainemahetust, wereringwolu ja neorude tegevust.

Tuleb ka märkida, et seedusoola liialt tarwitajad kaalduwad joomisele. Maitseärwide nürinemine tekitab wajuaduse weel suurema erutuse, alkoholi järele, ja mis on selle tagajärg, jeda teawad kõik.

Parajusele harjumine on ainult näilijest raske. Tuleb pikkamööda vähemase soolanormile üle minna. Sool asendatakse ka würtsiliste taimedega nagu sibul, peterjel jne. Peale selle tuleb sel illemineku-ajal tarwitada teisi aineid, mis maitset mõjutavad, nagu punwili, pähklid, piim, magusad liipijed ja toidud.

Jalgade ravi.

Mnult wähejed teawad, et terwis oleneb teatawal määral jalgade seisuforrast. Me seisame juure oja oma elueast jalgadel, pannes need kandma meie keha. Kuid me kingime muudele kehajoadele juurema tähelepanu kui jalgadele.

Linlased on juuremas hädaohus kui maainimesjed. Harwa leidub jalgu, mis pole teatawal määral moonutatud fitjastest jalandõudest. Terwise wastaste jalandõude kandmisega me ei tee paha mitte üksnes jalgadele, waid kogu kehale. Seepärast kanna sobiwaid õmblusteta juffi ja hoolit- ie selle eest, et jalawari ei hõdruks ega jureks kof- fu weresooni, mis takistab wereringwoolu. Ka kounafilnuad teiwad fitjaste jaabaste kandmisest.

Peje jalgu igal õhtul ja waheta juffi igapäew, kui kannad kinniseid jalandõuseid. Pejemise järele kuuwata jalad hästi ja masjeeri õrnalt. Tull- kes tööst waheta jaapad wõi kingad pehmete toakinga- dega. Sellest jaadud kaju on suurem kui mõis- tame arwata. Hoidu ka kõrgetest kontjadest.

Wanasti moesolewad terwislikud jalutuskäi- gud pole tõrjutud kõrwale käepärast olewatest jõi- duwahenditest, waid jellest, et vähemalt 75% inimesi jätab hooletusie wajaliku jalgade ravi ja ometi kaebab wigade üle jalus.

Närquedes neile nõuandeile ja wabaned nii mõneitki paheist, mille pärast olid junnitunud piisima paigal, ja jalutuskäigud muutuwad nandinuiks.

Dr. W.

Laste nurk.

MÕTELGE!

Zah, mõtelge! Just jelle jaoks ongi inimesel peaju. See organ teeb innet, kui jeda õieti tar- witame. Mõni inimene ei harwita jeda organit küllaldajelt. Sui jagedasti kuuleme deldawat: „Ma ei mõtelnud hästi“. Ja just see „ma ei mõtelnud“ põhjustabki juure oja rasksusi ja õnnetusi, mis ta- hawad meid elus. Nii mõnigi on kaotanud leepä- rait kas filma, kae, jala wõi isegi elu, et ta ei mõtelnud küllaldajelt.

Sagedasti me kuuleme õnnetusteit raudteel, kus inimesed jäänud ülesõidu kohal weduri alla. We- dur ei mõtle ega seisjata, waid jeda peab tegema inimene. Õnnetuse juhtumil ei saa ka alati jüüdis- tada wedurijuhti, waid palju enam allajääjat en- nast. Ei juhtuks kaugelstki nii palju õnnetusi, kui me mõtleksime küllal- dajelt.

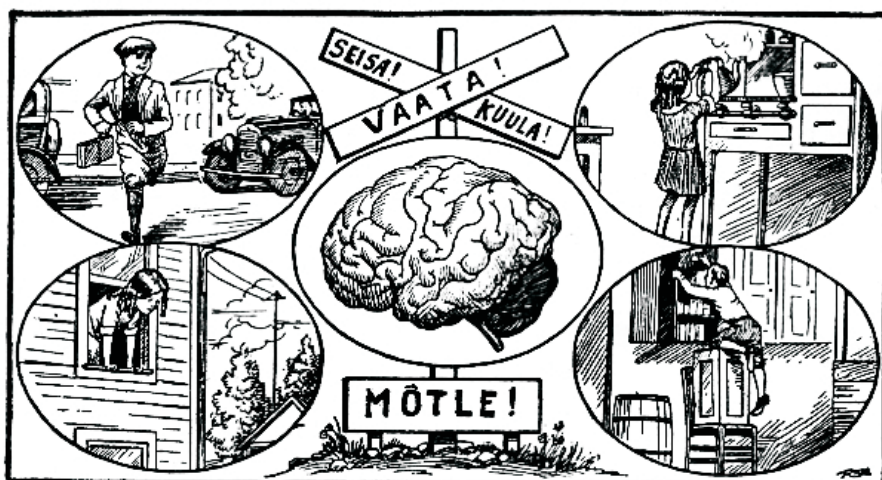
Alles hiljuti meie linnas üks wäikene tütarlaps ei tahtnud oodata auto möödumist, waid tormas mõt- lematult oma teel kooli. Kiirusta- des ta jooksis otje auto alla ja jai nii raskesti wigastada, et ta enam kuuagi ei saa minna kooli.

Sui te tahate minna üle tänawa, siis mõtelge, mis te teete. Darwi- tage jelleks kogu oma tähelepanu ja hoidke kuniõnnetuse ning libisemise eest. Minnes üle tänawa kuni poole tänawani waadake waimale

ja siis paremale poole, kas ei tule mõni auto. Minge üle tänawa ainult jelleks määratud kohadel.

Sui waatate kuuagilt afnast wälja, siis mõtelge kuffumishädaohule. Kirge ualgi istuge afna lauda- del; jee wõib teile jaada jaatuslikuks. Sui wiibite kuuagil tule läheduses, mõtelge, et te wõite põle- tada end. Samuti olge ettewaatlikud käitumisel nõudega, milledes keew weji. Nouimine mõnele kõrgele asjale wõi najatamine hooletult wõib ja- muti tuua õnnetuse.

Mõtelge rohken ja kiirustage wähen, siis pole teil tarwis kahetjeda.

Villu võttis õppust.

„Villu, Villu,“ hüüdis ema, teistes kõõgi uksel. Poiss jooksis kõigeft jõuſt ja oli peagi ema kõrval.

„Tule jõõma! Sa ei tule täna lõumale ja pärast jõõft ma pean minema poodi. Ma panen toidu lauale ja ja peſe ſeni oma nägu ja käed puhtaſt. Waata, miſjugune ja oled!“

„Oh ema, kas ma juſt tingimata pean peſema? See on nii tülikas ja ma lähen jälle kohe tagaſi mängima. See alatine peſemine päris tüütab.“

Ema mõtles piſut ja ſiis ütles naeratades: „Enne kui tuled jõõma, mine waata, kas kaſſid ſeal wäljas on juba jõõnud, ja too nende jõõginõu ära. Ma andſin neile taldrikuga piima. Kuid enne kui ja ära tuled, waata, miſ kaſſid teewad lõpetades jõõmiſe.“

Villu läks õue. Ta mõiſtis, et tema itlalpidamine ei meeldinud emale. Ta waatles piſut aega kuidas kaſſid lõid itjalalt.

Siis wana hall kaſs eſimejeks lõpetas jõõmiſe ja ſeejärele lahkus hoolega oma kappi. Siis ta hakkas lahkuma poegade pead ja kõrwu. Teine poegadest tahtis kohe hakata mängima, aga ema hoidis poja kappade wahel ja tal- kus tema nina ja ſilmi. Lõpuks ta wiſt mõtles poja küllalt puhta olevat ja laskis temal minna. Sui elurõõmſad ja iluſjad olid need pojad!

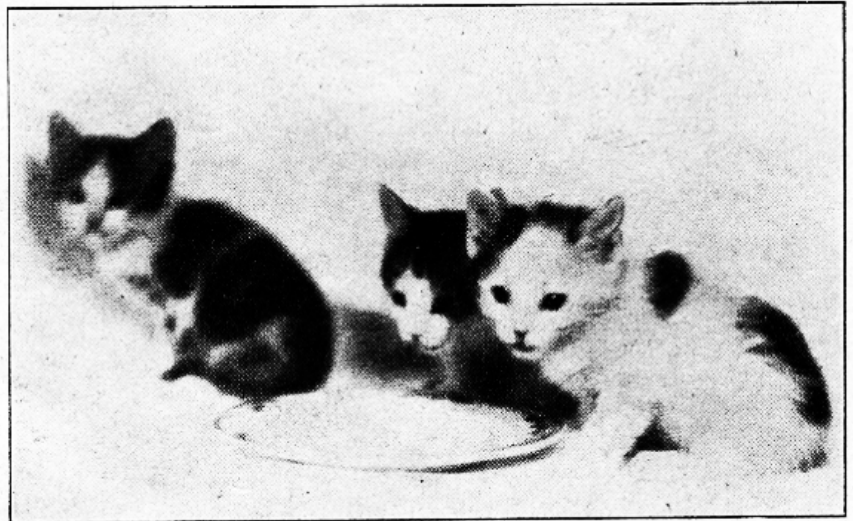
Villu jäi mõteteſse ja astus pikaldajel ſammul tagaſi kõõki. Talle ſelgus, et iſegi loomad tunne- wad tarwiduſt puhastuſe järele, weel rohkem ſiis inimene. Ta mõiſtis, milleks ema teda oli jaat- nud wälja. Sõnalauſumata ta peſi oma näo ja käed puhtaſt. Siis ta wahtis end peegli ees. Ta olſe ehmatas. Tema juuſſed olid ülteni ſaſis ja riid- ded tolmujed. Puhastanud riided ja kamminud juuſſed, ta astus jõõgitappa, kus ema teda juba ootas.

„Noh, müüd ja oled korralik poiss,“ ütles ema ja nad iſtusid laua juure. Villu jutustas kuidas kaſſid end lahkujid ja puhastajid, ja küſis, kas kõif kaſſid nõnda teewad. Ema ütles, et mitte ükſi kaſſid, waid peagu kõif loomad peſewad ja puhasta- wad end, kuigi igaiſks teeb itsemoodi.

See oli Villule uudiselt. Ta palus, et ema temale wõimaldaks ka teiſi loomi näha, kuidas nad end puhastawad.

Ema lubas ja pidas ka sõna. Juba järguſijel päewal nad tegid ringkäigu lähema naabri juure, kus oli kõifſugu loomi. Käies nad kohtajid nii loo- mi kui linde, kes juuſijel palawal ajal end pu- hastajid ja karastajid.

Mis ja mõtled, miſks ſee hall kana ſeal tolmus püherdab? Waata, kuidas ta rabeleb. Ta wõtub

tolmuwanni. Pärast ta raputab tolmus juulgedelt ja juuled ongi puhtad. Lapsed peewad tihti iſegi hominikuſt peſemist itlearuſeks, aga kanad puhasta- wad end mitu korda päewas.

Tiigi kaldal nad nägid haniſid, kus mitmed neiſt peſid oma tiibu wees. Kalda lähedal ſeiſwad haniſ kaſſid ühtlugu noka wette ja puhastajid igat tiiwajuulge itſikult, lastes neid noka wahelt läbi. Na wäikeſed linnud kaſſid lennul oma tiiwad wette.

„Miſks nad kõif teewad nii?“ küſis Villu. „Näh- tawaſti nad wõtawad aſja päris tõſijelt.“

„Nad tahawad olla puhtad, terwed ja tugewad,“ waſtas ema.

„Kõif, kes tahawad kaſwada ja olla terwed, pea- wad peſema end.“

„Kas ſee on tõeſti nii?“ küſis Villu. „Siis ema, juul ei tarwitſe enam italgi mind jelleks kää- kida, waid ma teen jeda heameelel. Wahan olla ter- we, tugew ja kaſwada juureks.“

„Meie Aeg“ nr. 1. 3. jaanuar 1935. VI aastakäik.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus S. P. Udu. K. Gesti Liidu wäljaandel. Toimetuſ ja talituſ Tallinnas, Merepuieſtee 14-a. Tel. 309-41. Waſtutaw toimetaja: M. Wärengrub. Ubitoimetaja: H. Pilt.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 ſenti, ükſinumber 20 ſenti. Tellimine kõigift poſtiaſutuſteſt.

TOOMPEA TALVEL.